

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

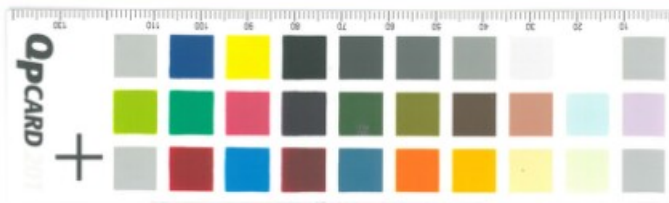
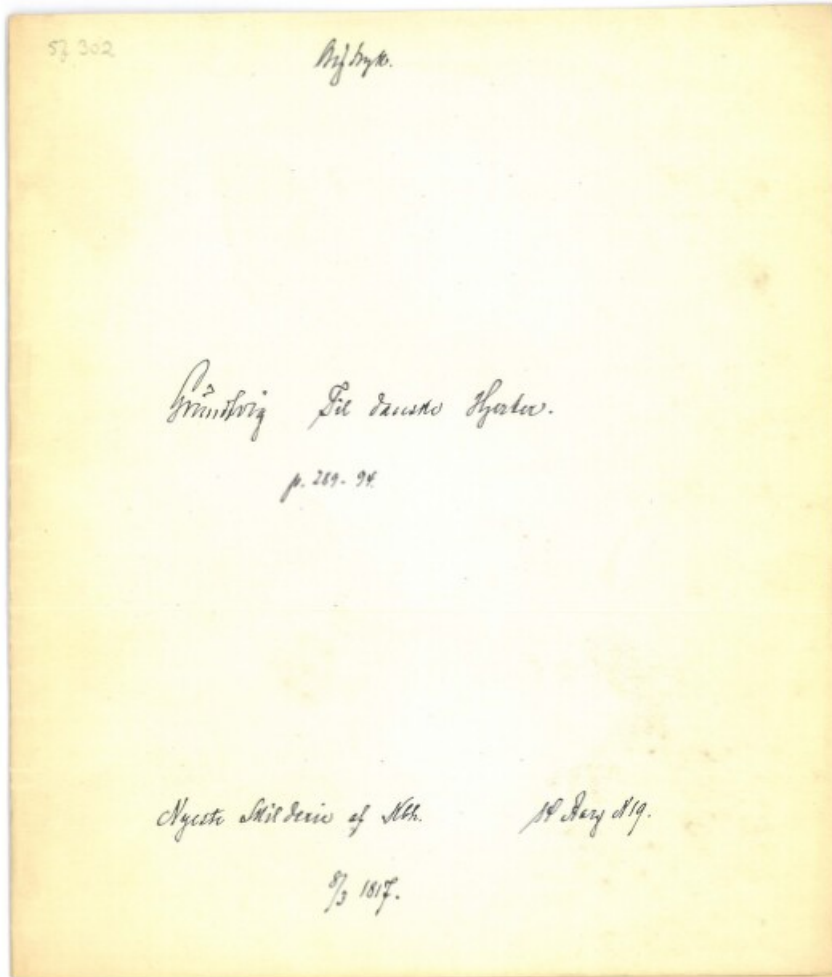
Titel: Til danske Hjerter

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Til danske Hjerter", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1361. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_302-txt-shoot-idm103/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

N y e s t e
S k i l d e r i e a f K j ø b e n h a v n .

T i o r t e n d e H a r g a a n g . N o . 1 9 .

U d g i v e t , r e d i g e r e t o g f ø r l a g t a f S . S o l d i n .

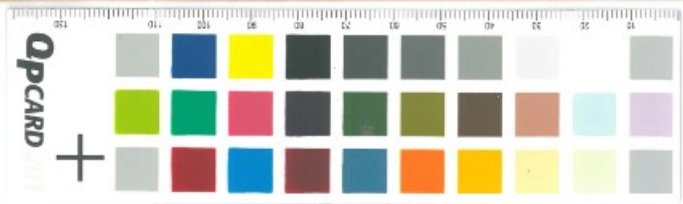
F o r t r u d e t , i K ø n i g l . o f f e n t l i g t B i l l e d e t , m e d T y p o s t e n s .

L ø r d a g e n d e n 8 M a r t i 1 8 1 7 .

T i l d a n s k e H j e r t e r .

E n N i d b i n g i N o r g e , v e s t e R a g t e t , e n g a n d s f ø r g a a e n P r o e s t , h a r , s e m m a n v e e d , u d g i v e t e n B o g a f D a n n e m a r k s F ø r s ø y d e l s e r m e d N o r g e ; e n e g t e M e r k m i n d o g c h r i s t e l i g P r a e s t e - L a r e r i C h r i s t i a n i a , P r o f e s s o r H e r s e l o d , h a r , h a a d e v e d s i n b e k i n d t e , a f e d e l H a r n e g l e d e n d e C e l l o r i n a , o g i s i t e m e d m a n d i g A l v e o g B e s t i n d i g h e d a f s t a t e d e P e v i s f o r k e n s S a n d b e d , n e k s e m g e b e j g e r , a t s i n N i d b i n g l o t , d a h a n k a l d t e s i n D e g t a l l e N o r g e s S t e m m e ; m e n d e t b e d t e S v a r p a a d e l e g n a s t i g e B e s k l u d n i n g e r , j e g e n d h a r h ø r t , e r e t K o r l a a a f t o d a n s k e P r a e s t m a n d s T r y d e i O l i n s e o g O f s e n i M a e h n e v e d K i n g s t e d , t i l v e d S a m m e n s t a b a f K o r e , a t s i n d r e d e n T r a n g , h o s t u n d e r H e l l e t i N o r g e m a n g e m e d s s i k t e r . H o r t e n e r j e g u n d e d e t e l l e r k e m e n d t a e t t i l a t k u n d g j ø r e e t K o r l a a , h v e r M e n d e n d u s k u n h a v r m e d d e e t d e r e s P e n n e r o g B e s t j e n t e r e t r i n d i i L a n d e t , m e n j e g e r h a a d t , d e i k k e v e e d e s o v e r , a t j e g g j e r d e t a f e g e n V e i s t , d o g n e i , a f d e t s a m m e d a n s k e H j e r t e s D u s t , s o m b e s u g e d e d e m t i l e t K o r l a a , d e v e l f e r t i s t a t , v i l d e s j o n e s m a n g e e v e n t y r l i g t , j a m a a s t e e n d o g v a r e U d s i l l i g s u b e h a g e l i g t . V e l v e e d j e g , h v o r u n e m e l i g t d e t v a r , o m j e g t i l t r e d e m i n A n d e s a l i n g n o g e n B e s t h e d r e t m a n g e , e n d s i g e K r a f t t i l a t o p v e t e d e n M o d e v a g t , h e r s t e n d e E g e n n y t t e f o r s y n e t f o l d e H j e r t e r

m e d , m e n , o m j e g o g s a t r o e d e , a t m i t O r d i k k e h o d t a C r i s t e k u n d e d i d r a g e t i l a f v a s t e d e K o l e t t e r , d e r e i h u r d e s u m m e i n o g e t H j e r t e , j a , o m j e g t r o e d e , a t h i n t K o r l a a e i a l e n e v i l d e m a d e a l m i n d e l i g K u l d e , m e n s e t s d e n S p o t , h v o r m e d l a v e O s j e l v a h n e s i g m e d C a n v o i t t i g h e d e n s M o s t , o g v e s t e m e d G l a d e a t t r e n e s t h v e r t v e l m e n t , m i d t l i k t e K o r l a a ; d a k u n d e j e g d o g i k k e t i e , i k k e n a g t e m i g d e n G l a d e a t v e t e e n S t a m d e r e r C h r i s t e n s T r e . M e n , d e t e r i k k e m i n T r e e , s i d d e r e n d d e t d a n s k e H j e r t e i n g e n s k u n d e a l e i d p a a d e r r e t t e O r d , s a a h a r d e t d o g e n d t v e d a t H u s l e s i g f o r k i a r l i g e , m e d l i d e n d e K o l e t t e r , e n d t v e d a t d a m p e d e m m e d k o l d E p i d e m i a l i g h e d , e n d t v e d a t f o r m a g t e h v a d d e t f ø l e r a t v a r e s i t h a a d e a d e s t t e o g e n e s t e K l e n d i e , d e t d y b e , k i a r l i g e M i n d e o f F a d r e n e , T r a n g t i l a t j ø t e m e d d e m , o g d e l e V e r d m e d d e M a d e n s t r i g e . K e t t e l i g h a v e s i n e P r a e s t m a n d p a a m i n d e t o m , h v o r h e l i g v e l s i g n e t D a n n e m a r k s l e v m e d K a r e t s G e s e t , s e m f o r a n d e r N a e t t , h a a d e s i e r n o g n a r , o g d e t d o g v i s t i k k e f o r a t f r a e n d e o g b e l i g e s i g , m e d e n s F o l k i a n d r e L a n d e s a n t e n d e s t r i g e v i n V e r d . S a n d t r u e h a v e d e a n m a r k e t , a t N o r g e l i g g e r s ø n a r m e s t i N a n d o g i M i n d e , m a a v a r e H j e r t e t o g H j e l p e n n a r m e s t , o g d e t v i l d o g v e l I n g e t k a l d e H j e l p , a t s a l t e t i l h v e m d e r g i d e r h e i s t e V a d . D e r e r j o u n a a r v o l e s t a t , a t e n t e n m a a D a n n e m a r k s H j e r t e h a v e h a r d e t s i g g r u e l i g i d e s e n e s t e A a r , e l l e r d e r k u n d e i n t e t S p o r g e m a a l v a r e o m , a t d e t , h v e t d e f o r r i g e L i b e r s F o r h o l d e n d b e s t e d , v i l d e b l a d e v e d

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Tjortende Aargang. No. 19.

Udgiver, redigeret og forlagt af S. Goldin.

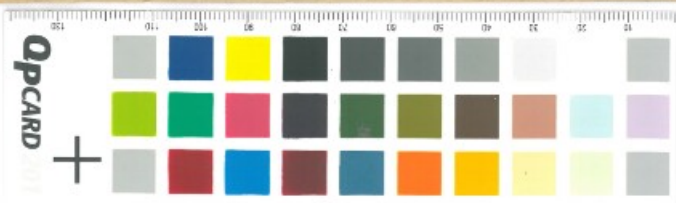
Forlæst, i Kongel. akademisk Bibliotek, med Trykforret.

Torsdagen den 8 Marti 1817.

Til danske Hjertet.

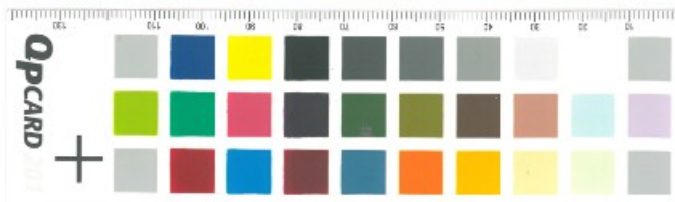
En Nidning i Norge, efter Konget, en gudsforagende Præst, har, som man veed, udgivet en Boks om Danmarks Forbrydelser med Norge; en egte Overblik og christelig Præstevær i Christiania, Professor Hæreløb, har, saade ved sin Ven, kjænde, af edel Hænde glædelige Erikson, og i sit med mandig Alvor og Besindighed affættede Bevis for dens Sandhed, noksom begjærer, at sin Nidning læs, da han kaldte sin Begjærligste Norges Fremme; men det bedste Svar paa de lovmæssige Besværgelser, jeg end har hørt, er et Forslag af to danske Præstemænd Tryd i Olmuse og Olsen i Mæske ved Ringsted, til ved Sammenfald af Kæde, at lindre den Kong, som under Hæder i Norge mangemænds sikker. Hverken er jeg uenligt eller fremmedt til at kundgjøre et Forslag, hve Mand endnu kun have meddele deres Venner og Bekjendtes trindt i Landet, men jeg ser haardt, de ikke vrede over, at jeg gjer det af egen Veist, dog nei, af det samme danske Hjertes Drist, som besvæde dem til et Forslag, de vel frastjæst, vilde synes mange eventyrlig, ja maaskee endog være Udskillig ubehagelig. Vel ved jeg, hvor urimelig det var, om jeg tiltræde min Andefaling nogen Best hos ret mange, end sigt Kraft til at opvise den Modvagt, herstende Egenygte forsynet folde Hjertet

med, men, om jeg ogsaa troede, at mit Ord ikke hos en Christ kunde bidrage til at vakte de Kjølester, der ei burde slumre i noget Hjerte, ja, om jeg troede, at hint Forslag ei alene vilde møde almindelig Kulde, men selv den Spot, hvormed lave Sjæle vandre sig med Samvittigheds Nøst, og slet med Glæde at træde ethvert velment, mildtset Forslag; da kunde jeg dog ikke tie, ikke nægte mig den Glæde at dele en Klam der er Christens Væ. Men, det er ikke min Tro, at der end det danske Hjerte ingenlunde altid paa det rette Sted, saa har det dog endt ved at Hule sig for kærlike, medlidende Kjølester, endt ved at bære dem med kold Spidsindsigthed, endt ved at fornægte hvad det føler at være sit haade adelske og eneste Klenodie, det dybe, kærlike Minde of Fædrene, Træng til at sels med dem, og dele Værd med de Næderfrige. Kærlig have mine Præstemænd paaminde om, hvor hellig velstignet Danmark blev med Kæret Gæde, fremfor andre Næst, haade fieru og nar, og det dog vist ikke for at frænde og berige sig, medens Folk i andre Lande jaurende freige om Værd. Sandtne have de anmærket, at Norge ligger så nærmest i Rand og i Minde, maa være Hjertet og Hjelpen nærmest, og det vil dog vel Ingen kalde Hjelv, at sals til hvem der gjer kærlike Værd. Der er jo upaarbejdet, at enten maa Danmarks Hjerte have hardet sig gruelig i de seneste Aar, eller der kunde intet Spørgsmaal være om, at det, hve de forrige Tidens Forhold end bestod, vilde blødt ved

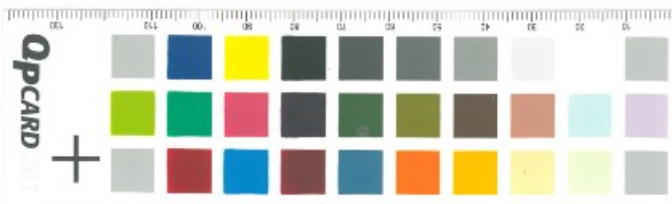
Eibenden om Morges Traug, og hvit Skulde det da
 være anderledes nu? hvad har begivet sig, som
 kan forandre Hjertets Opfølelse, helligste Følelses!
 Hvad kan begive sig paa Jorden, som maa gøre at
 rolle Kierlighedens evige Lov, maa gøre at udvorte
 dens Værd hvor det findes, forhindres dens hellige
 Gennem fra at bære velsignede Fruiter i Hjerte-
 teenen hvor den her Død! Et ere adfælte, vil
 man sige, som om man ved at opstaa en Be-
 stand med sine bedste Hjerter mellem to Hjertter,
 kunde adfælte dem, som om Menneske-Kierlighed
 kunde nedbyste sig selv med Skilsmisse-Breve, eller
 som om den kunde være bange for at overleide
 Brønderne, bange for at dens Næring i andre
 Landemærker Skulde agtes for et fremmedt Land-
 skab! Christine vil jeg spørge med Apostelen: er
 Christi's adfælte have ikke alle Christine en
 Hæder, en Troe, en Døds, en Gud og Alles
 Fader, som er over alle, med alle, og i alle som
 troe, ere vi ikke eet Leuene og alle deelagtige i
 eet Døds, og kan vel Guds Kierlighed nu bære
 i et Hjerte det latter sig for den udrættelige Døds-
 der, af hvad Døds og Guds Kierlighed: hvo
 forvigen faaer, Kal og forvigen hofte! Der det
 ikke danske Christi's Skilsmisse, hvis de formaner
 det, ei blot at tomme Brøden i Døds, men
 vide og bære hvor de bygge, til Hjelpe, og skulde
 vi da blot lattet gæde, fordi vi ei kan gjøre det!
 Na, jeg maa sige det til danske Christine: Døds
 er os nær, i viste Maader nærmest, kan og maa
 ikke glæmme af os i sin Døds; men, hif i Sæd-
 sen, i Sædten, hvor for næst trehundredte Aar
 siden, det Lyd og i hvis Strømer vore Fædre
 vandrede til Høests Hjem, det Lyd som end am-
 strøaler os, hvis vi vandre i deres velsignede Fod-
 spor, mellem Ereb-Djergens, nepop der hvor No-
 ren Lu i hvs Fædre bedde. I Ansigts Eveds
 til Døds med den Søns, der ophævede Hjøns-Bæres
 hvis Guld giver evige Kroner, der, det høre vi
 daglig, er Døden ligesaa nær, ja vel endog nærmere
 end mellem Morges Hjelde, og hvilket Christi's
 Hjerte kan bære det uanset! hvem er Christi's, som
 ikke vilde dele sin sidste Døds med Morten Lu-
 thers Brødre! Det er i Kal de Christi's
 Hæder, som Herren ved Luthers Haand udførde
 af Egypten, indførte i Jerusalems, i Evan-

geliers hofelige Land, som fæder med Vælf og
 Penning, vi epte at hælde Munde-Hæft, og kan
 da vi, kan Christi's glæde slange Halleluja til Gud
 for Morten Luther, naar de ved, at hans Brødre
 vrede Hæderens og grad for Døds, uden at have
 villet oprette det Ringeste for at lindre deres
 Smerte, for at mætte de Hungrige, saa Aldinger
 kunde blætte den Hæder Afte, Døns folde Hæderne
 paa Munde-Køften, og efterkomme de Glemte
 Halleluja for Morten Luther, deres Velsagener
 vore det Land, hvor den Ordets Døds kan udstrøde,
 der Kierlighedens hofelige Fruiter. Nei, nei! kan
 vi foaledes halde Munde-Hæft, da er vi ikke danske
 Christine, da er vi ikke danske Hedninger ergans,
 da er vi hjerterløse Hædere, der med Lovsenge be-
 spotte Kierlighedens Fæder og Sandheds Ord.
 Mit Hæd Kal da være, hvad der fæder af
 et Christi'sdommens Døds, som selv de Vantro
 pleie at opføre, at vi udbrakte bange Hæder til
 vore trængende Brødre, faavel mellem de fædte
 som mellem de næste Hjelde, og vist er det, at
 forsk da kan vi uden Skam glæde os ved det dage-
 lige Døds, der, i Jærded, er os saa rundelig be-
 faaer, fordi da kan vi, uden Skilsmisse, frem-
 bodes udelte Hjelens Bølgelse over vore Hjerter
 forsk da kan vi hælde en Gud velbehagelig Hæft
 med Velsægt for det Lyd, som, høre det findes,
 maa udbringe i gode Hedninger til Fæderens Døds.
 Ingen undvilde sig mid, at han ikke faaer eller
 hofte eller faaer i Døds, thi fæder den himmelske
 Fæder os aligevel, som Havne-Ung, da ere vi
 dobbelt pleiet til at dele Hans Velsægt med
 de Næderlige og hvor Korn er til Fæde, avse
 Penning og Døds.
 Ingen lige fæder, det er eventyrligt, umuligt,
 at faaer Hjelpen samles og fæderet paa vide Veir,
 thi er den ikke Kierligheden og et Eventyr, fæder
 kan den i sin fæder, virkelige Skilsmisse Bes til
 vore Hjertter, da fæder den gamle Hæder vel
 Nei til den tomme, er det ikke for langt for den
 Trængende, hvad det i hns Hjeldegne faact maatte
 Pæe, hungrie at vandre saa mangt et nædt Døds,
 og det forværet om Døds, skulde det da synes os
 for meget, med ringe Umoa at forskille vor Hjelpe,
 om det var tvinde Mide, naar Havets Hæfte bare
 Døden, og Kan, hvis Døds Døden adlyde, selv
 fæder Sønnen.

Eibenden om Morges Traug, og hvit Skulde det da
 være anderledes nu? hvad har begivet sig, som
 kan forandre Hjertets Opfølelse, helligste Følelses!
 Hvad kan begive sig paa Jorden, som maa gøre at
 rolle Kierlighedens evige Lov, maa gøre at udvorte
 dens Værd hvor det findes, forhindres dens hellige
 Ernamme fra at bære velsignede Fruiter i Hjerte-
 teenen hvor den her Død! De ere adskilte, vil
 man sige, som om man ved at opstaa en Be-
 stand med sine bedste Hjerter mellem to Hjerter,
 kunde adskille dem, som om Menneske-Kierlighed
 kunde nedbryde sig selv med Skilsmisse-Breve, eller
 som om den kunde være borte for at overleide
 Brønderne, bange for at dens Nærvær i andre
 Landemærker skulde agtes for et skæbentligt In-
 fald! Christine vil jeg spørge med Apostelen: er
 Christens adskilt! have ikke alle Christine een
 Herte, een Troe, een Død, een Gud og Alles
 Fader, som er over alle, med alle, og i alle som
 troe, ere vi ikke eet Køn og alle deelsatige i
 eet Værd, og kan vel Guds Kierlighed nu bære
 i et Hjerte det latter sig for den udrættelige Død:
 her, af hvad Land og Folk han kan er: er det nu
 blevet Døden, hvad vi leve i Sandheds Død: hvo
 forvigen faaer, Kal og forrige hofte! Var det
 ikke danske Christens Skilsmisse, hvis de formanede
 her, ei blot at tomme Brøden i Norge, men
 vide og bære hvor de bygge, til Hjelpe, og skulde
 vi da blot lade gæde, fordi vi ei kan gjøre Alt!
 Na, jeg maa sige det til danske Christine: Norge
 er os nær, i visse Maader nærmest, kan og maa
 ikke glæmmes af os i sin Død; men, hif i Sach-
 sen, i Sachsen, hvor for nesten trehundrede Aar
 siden, det Lyd og i hvis Strømer vore Fædre
 vandrede til Nords Hjem, det Lyd som end am-
 strøaler os, hvis vi vandre i deres velsignede Fod-
 spor, mellem Ereb-Bjergene, nepop der hvor No-
 ren Luthes Fædre bedste i Ansigts Evedes
 sit Død med den Søen, der ophævede Hjem-Bæres
 hvis Guld giver evige Kroner, der, det høre vi
 daglig, er Nøden ligesaa stor, ja vel endog større
 end mellem Morges Fjælde, og hvilket Christent
 Hjerte kan bære det uanset! hvem er Christen, som
 ikke vilde dele sin sidste Død med Morten Lu-
 thers Brødre! Det er i Kar de Christens
 Hælskaar, som Herren ved Luthers Haand udførde
 af Egypten, indførte i Jerusalems, i Evan-

geliets hofalige Land, som fæder med Vælf og
 Genning, vi ege at helde Munde-Hest, og kan
 da vi, kan Christen glæde slange Halleluja til Gud
 for Morten Luther, naar de ved, at hans Brødre
 vrede Hænder og grad for Død, uden at have
 villet oprette det Ringeste for at lindre deres
 Smerte, for at mætte de Hungrige, saa Aldinger
 kunde blæse den skæbentlige, Vorn folde Hænderne
 paa Munde-Køster, og efterkomme de Glemte
 Halleluja for Morten Luther, deres Velsagener
 vore det Land, hvor den Ordets Sød kan udstrøde,
 der Kierlighedens hofalige Fruiter. Nei, nei! kan
 vi forledes halde Munde-Hester, da er vi ikke danske
 Christne, da er vi ikke danske Hedninger ergans,
 da er vi hjerterløse Hædere, der med Lovsange be-
 spotte Kierlighedens Fæder og Sandheds Ord.
 Mit Mød Kal da være, hvad der fæder af
 et Christendommens Død, som selv de Vantro
 pleie at opføre, at vi udbrakte begge Hænder til
 vore trængende Brødre, faavel mellem de sødskifte
 som mellem de netste Fjælde, og vist er det, at
 forsk da kan vi uden Skam glæde os ved det dage-
 lige Død, der, i Jorden, er os saa rundelig be-
 faaet, fordi da kan vi, uden Skilsmisse, frem-
 bodes vedhede Hjelms Bølgelse over vore Hjerte;
 forsk da kan vi helde en Gud velbehagelig Hest
 med Velsagelse for det Lyd, som, hør det findes,
 maa udbringe i gode Christninger til Fædrens Døds.
 Ingen maa sige sig mid, at han ikke faaer eller
 høster eller faaer i Død, thi fæder den himmelske
 Fæder os aligevel, som Havne-Ung, da ere vi
 dobbelt pleiet til at dele Hans Velsagelse med
 de Næderstige og hvor Korn er til Fald, avse
 Pengen og Død.
 Ingen lige fæder, det er eventyrligt, umuligt,
 at faaer Hjelms samles og forsende paa vide Veir,
 thi er den ikke Kierligheden og et Eventyr, fæder
 kan den i sin sande, virkelige Skikkelse Væ til
 vore Hjerte, da fæder den gammlige Haand vel
 Nei til den tomme, er det ikke for langt for den
 Trængende, hvad det i sine Hjelms saact maatte
 Pæ, hungrie at vandre saa mangt et mødigt Fæd,
 og det forgiavet en Død, skulde det da synes os
 for meget, med ringe Umoa at forfikke vor Hjelpe,
 om det var tvinde Mide, naar Havets Heste bare
 Verden, og Han, hvis Død Vindene adlyde, selv
 forer Sønnen.

Ja, for at møde Alt, er her et Tødsse og Nordmand i Landet, i Staden, er her et agtede, anseet, kendt Mand af begge Folkeslæg, som have Konger, Præster og Bønder i Hjemmet, menne de hader sole ved deres Landsmænds Død! men de hader være tvivlsomme til at staa på, ja at staa i Spidsen med Naad og Naad, modtage hvad vi kan gøre, forkynde hver Nøden er størst og besørge Alt ad de nærreste og bedste Veje! Det vilde jo være en værdifuld Videnskab at tvivle derom, det kan jo ikke være andet, end at Landsmænds Suf og Skæg for Døden må have skaret hver agte Nordmand og Tidher i Hjertet, at de inderlig maade have Kædet af lindre deres Trang og stille deres Tænder, og at det kan var Frygten for at begynde, der afskaldt dem fra at minde os om Christendoms Død og Kærligheds Migt. Nu vel da! saa vil være de danske Præstemænd, som adbrødt vor Mand med kristelige Tilraab, saa led os nu haste beder, da vi have tøvet forlængst! Nordmand! Tødsse! prøver det kan! det er eders bellige, nederværdige Migt, vælger i eders Migt blødt os, agter, vestlige Mand! Lad dem indbringe os til at efter vor Skæbne paa Kirkegærdens Kædet og de skal skæde osfare, at endnu er der dog Tusinder Mandt os, der er aldeles have glemt Jæderen i Christo, Tusinder, som dog have bevaret nogen visdom Kærlighed til Bedrøvelse i Verden. De vil skæde i Danmarks Heste Præster finde om end ikke lig villige og ydmyge; saa dog visdomme Middelstær, og det kan vist aldrig frils, at Kædetagenet vil, under den Guds Velsignelse, som hoved de Trængselens Suf og haver alle Hjerter i sin Haand, trænes med et gladeligt Udvald, saa mange Hønsige bespises, ingen Miltstid besværes, maalt et Herte vøres, mange Bøder oplades til at peile den Veigens Miltstid og forberlige Ordet Jædel-Nar i den Menighed, for hvis Velselse der er opgjort antordeds meget, end kristen Kærlighed for forber af os!

Og nu, til Slutnings, Danneemand! man har bedrødet os, at i Hednages-Tider nedslukkede en af vore Konger sin næste Pleijsen i Hungers Død med Kæfte om Kern, for at tage hans Liv, om det er sandt, vedt ikke jeg, men det vedt jeg, at aldrig havde vi bedre Velsighed til at bevise, at mere udansl var ingen Udvald, dog nei, kun til

at vise, at vi end hade Døden som samme Møde, som vore Jæder i fire hundrede Aar, og vi selv for fire Aar siden!

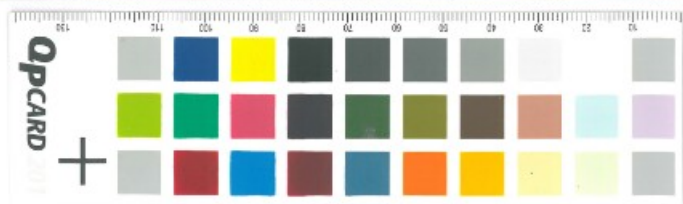
N. F. S. Grundtvig.

Forslag angaaende Salg af Tørv.

Forbrøget af Tørv er, især i Hovedstaden, saare betydeligt, saa at denne Artikel vel fortjente nogen nærmere Opmærksomhed.

Den sædvanlige Måde, at sælge Tørv, er i Onse- eller Luffvold; men begge disse Månder have, om ikke Snyderte, saa dog Mærighed til Følge. Salget i Onsevold foranlediger Eierne af Tørvemose til at gøre Formene saaledes in Miniature, og Tørven neppe bliver Hjerdeparten saa stor, som den mere hensigtsmæssig kunde, og derfor burde være. Denne Umænsklighed har for sig selv til Følge, saavel ved Tørvens Strøgning, Kjøtning og Ekruening, som og ved Paakjøring, Udvalg og Stabling af samme. En middelmådig Huusholdning kan gjennem bruge 50 Tusinde saadanne Tørv, og større Familier forholdsvis mere. Hver hedsommelig og udskiltende er ikke saadan Udvalgning fra begge Sider; og forholdsvis sig medgaaer derved saant mere Tid for den, som forarbejder til Salg betydelige Quantiteter, under tiden af 10 til 20 hundrede Tusinde Tørv, Udvalget i Onsevold foranlediger Dønden til at sammenbringe sine Tørvemose og at stable Tørven saaledes paa Vognen, at en stærk Karl næsten kunde tage et saadant Læs paa Røggen, naar Tørven blev lagt derefter; imidlertid urdgaar en heel Dag, og undertiden vel en Del af Natten med, til at transportere et saadant Læs af Tørv, i hvilken Tid de samme Heste kunde have slæbt et langt større Læs, og saaledes slæbt ulige mere, end foruden, paa Karl og Tid, samt Heste og Vogn; thi det Quantum, som ikke transporteres den ene Dag, forsendes en anden Dag.

Al saadan Månde kunde afhjælpes, om det af Bedkommende blev givet den Bestemmelse, at al Handel med Tørv skulde ske efter Cubismaal, og formentes Alen her at være det meest hensigtsmæssige, da samme foreskædes i alle Huse og var

Ja, for at møde Alt, er her et Toldse og Nordmand i Landet, i Staden, er her et agtede, anseet, kendt Mand af begge Følelses, som have Kendinge, Hæder og Bæner i Hjemmet, men de have søt ved deres Landsmænds Død! men de have været villige til at staa på, ja at staa i Spidsen med Naad og Naad, modtage hvad vi kan gøre, forkynde hver Nøden er størst og besørge Alt ad de nærmeste og bedste Veje! Det vilde jo være en værdifuld Videnskab at tvivle derom, det kan jo ikke være andet, end at Landsmænds Suf og Skæg for Døden må have været hver agte Nordmand og Tidher i Hjerter, at de inderlig maade have ønsket at lindre deres Trang og stille deres Tænder, og at det kan var Frygten for at begynde, der afskaldt dem fra at minde os om Christendoms Død og Kærligheds Migt. Nu vel da! saa vil være de danske Præstemand, som adbrødt vor Mand med kristelige Tilraab, saa led os nu haste beder, da vi have tøvet forlængere! Nordmand! Toldse! prøver det kan! det er eders bellige, nederværdige Migt, vælger i eders Migt blande os, agtelse, værdifulde Mand! Lad dem indbyde os til at esse vor Skæbne paa Kirkegærdens Kirker og de skal ikke være usure, at endnu er der dog Tusinder blandt os, der er aldeles have glemt Jæderen i Christo, Tusinder, som dog have bevaret nogen visdoms Kærlighed til Bedrøvelse i Verden. De vil ikke rigtig i Danmarks Heste Præster finde om end ikke lige villige og ydmyge; saa dog værdifulde Videnskaber, og det kan vist aldrig fejle, at Kærligheden vil, under den Guds Velsignelse, som have de Trængselens Suf og have alle Hjerter i sin Haand, trænes med et gladeligt Udtryk, saa mange Hønsige bespises, ingen Miltæret besværes, maalt et Herte vøres, mange Bøder oplæses til at peile den Veisens Viskendhed og forberlige Ordees Jubel-Nar i den Menighed, for hvis Velselse der er opgjort antordeds meget, end kristen Kærlighed for forber af os!

Og nu, til Slutnings, Danneemand! man har bedrøvet os, at i Hednages-Tider nedslukkede en af vore Konger sin næste Pleisjen i Hungers Død med Heste om Kern, for at tage hans Liv, om det er sandt, vedt ikke jeg, men det vedt jeg, at aldrig havde vi bedre Velsighed til at bevise, at mere udansk var ingen Udøds, dog nei, kun til

at vise, at vi end have Dødsen som samme Maade, som vore Fædre i fire hundrede Aar, og vi selv for fire Aar siden!

N. F. S. Grundtvig.

Forslag angaaende Salg af Tørv.

Forbrøget af Tørv er, især i Hovedstaden, saare betydeligt, saa at denne Artikel vel fortjente nogen nærmere Opmærksomhed.

Den sædvanlige Maade, at sælge Tørv, er i Onse- eller Luffvold; men begge disse Maader have, om ikke Snyderte, saa dog Nærighed til Følge. Salget i Onsevold foranlediger Eierne af Tørvemose til at gøre Formene saaledes in Miniature, og Tørven neppe bliver Hjerdeparten saa stor, som den mere hensigtsmæssig kunde, og derfor burde være. Denne Udsigtsløshed har for sig selv til Følge, saavel ved Tørvens Strøgning, Kjøtning og Ekruening, som og ved Paakjøring, Udvalg og Stabling af samme. En middelmådig Huusholdning kan gjennem bruge 50 Tusinde saadanne Tørv, og større Familier forholdsvis mere. Hver hedsommelig og udspilende er ikke saadan Udvalgt fra begge Sider; og forholdsvis sig medgaar derved saant mere Tid for den, som forarbejder til Salg betydelige Quantiteter, under tiden af 10 til 20 hundrede Tusinde Tørv, Udvalget i Onsevold foranlediger Dønden til at sammenbrænde sine Tørvemose og at stable Tørven saaledes paa Vognen, at en stærk Karl næsten kunde tage et saadant Læs paa Røggen, naar Tørven blev lagt derefter; imidlertid urdgaar en heel Dag, og under tiden vel en Del af Natten med, til at transportere et saadant Læs af Tørv, i hvilken Tid de samme Heste kunde have slæbt et langt større Læs, og saaledes slæbes ulige mere, end foruden, paa Karl og Tid, samt Heste og Vogn; thi det Quantum, som ikke transporteres den ene Dag, forsendes en anden Dag.

Al saadan Mængde kunde afhjælpes, om det af Bedkommende blev givet den Bestemmelse, at al Handel med Tørv skulde ske efter Cubismaal, og formentes Alen her at være det meest hensigtsmæssige, da samme forsendes i alle Huse og var

